

Reserve Bank- Integrated Ombudsman Scheme, 2021

રિઝર્વ બેંક- ઈન્ટિગ્રેટેડ ઓમ્બ્ડ્સમેન સ્કીમ, 2021

રિઝર્વ બેંક - एकीकृत लोकपाल योजना, 2021

Reserve Bank - Integrated Ombudsman Scheme, 2021

રિઝર્વ બેંક- એકીકૃત લોકપાલ યોજના (IOS), 2021 મુખ્ય લક્ષણિકતાઓ

- RBI IOS 2021 આ યોજના વન નેશનલ વન ઓમ્બ્ડ્સમેન ડેલ્ટા વર્તમાન ત્રણ લોકપાલ યોજનાને એકીકૃત કરે છે. ફરિયાદોને ઈકો યોજના હેઠળ લોકપાલ પાસે ફરિયાદ નોંધાવવી જોઈએ તે ઓળખવાની જરૂર નથી. નવી યોજનાને હેઠળ લોકપાલ કાર્યાલયના અધિકારક્ષેત્રને ઠીક ઠીક રીતે ધરાવે છે કોઈપણ વ્યક્તિને ત્યાંથી ફરિયાદ નોંધાવી શકે છે.
- ફરિયાદના કારણો નિયમન કરે એન્ટિટીના કૃત્ય અથવા અવગણનાથી પીડિત કોઈપણ ગ્રાહક સેવામાં ઉણપ આ યોજના હેઠળ વ્યક્તિગત રીતે અથવા તેના દ્વારા ફરિયાદ નોંધાવી શકે છે ક્વમ 3(1)(c) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત ક્યાં મુજબ અધિકૃત પ્રતિનિધિ.
- ફરિયાદની જાળવણી ન કરવા માટેના કારણો (A) પાલખતોમાં યોજના હેઠળ સેવામાં ઉણપ માટે કોઈ ફરિયાદ રહેશે નહીં સામેલ

- (B) નિયમન કરે એન્ટિટીનો વાણિજ્યિક સુકાદો/વ્યાપારી નિર્ણય; (C) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ
- (D) એક ફરિયાદ જે સીધી લોકપાલને સંબોધવામાં આવી નથી; (E) નિયમન કરે એન્ટિટીના મેનેજમેન્ટ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ સામે સામાન્ય ફરિયાદો; (F) એક વિવાદ કે જેમાં નિયમન કરે એન્ટિટી દ્વારા આના પાલખતોમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે

- વૈધાનિક અથવા કાયદા અમલીકરણ સંબંધિત આરોપો; (F) એવી સેવા જે ઈન્ટર બેંકના નિયમનકારી કાર્યક્ષેત્રમાં નથી; (G) નિયમનકારી સંસ્થાઓ વચ્ચેનો વિવાદ, અને (H) નિયમન કરે એન્ટિટીના કમ્પ્લાયન્સ ઓફિસર સંબંધિત વગરનો વિવાદ. (I) સ્કોમ હેઠળની ફરિયાદ ત્યાં સુધી જ રહેશે નહીં જ્યાં સુધી: (J) ફરિયાદોએ, યોજના હેઠળ ફરિયાદ કરતા પહેલા, લેખિત કરી હતી

- સંબંધિત નિયમનકારી એન્ટિટીને ફરિયાદ અનુસાર (A) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ

- (B) નિયમન કરે એન્ટિટીનો વાણિજ્યિક સુકાદો/વ્યાપારી નિર્ણય; (C) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ
- (D) એક ફરિયાદ જે સીધી લોકપાલને સંબોધવામાં આવી નથી; (E) નિયમન કરે એન્ટિટીના મેનેજમેન્ટ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ સામે સામાન્ય ફરિયાદો; (F) એક વિવાદ કે જેમાં નિયમન કરે એન્ટિટી દ્વારા આના પાલખતોમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે

- વૈધાનિક અથવા કાયદા અમલીકરણ સંબંધિત આરોપો; (F) એવી સેવા જે ઈન્ટર બેંકના નિયમનકારી કાર્યક્ષેત્રમાં નથી; (G) નિયમનકારી સંસ્થાઓ વચ્ચેનો વિવાદ, અને (H) નિયમન કરે એન્ટિટીના કમ્પ્લાયન્સ ઓફિસર સંબંધિત વગરનો વિવાદ. (I) સ્કોમ હેઠળની ફરિયાદ ત્યાં સુધી જ રહેશે નહીં જ્યાં સુધી: (J) ફરિયાદોએ, યોજના હેઠળ ફરિયાદ કરતા પહેલા, લેખિત કરી હતી

- સંબંધિત નિયમનકારી એન્ટિટીને ફરિયાદ અનુસાર (A) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ

- (B) નિયમન કરે એન્ટિટીનો વાણિજ્યિક સુકાદો/વ્યાપારી નિર્ણય; (C) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ
- (D) એક ફરિયાદ જે સીધી લોકપાલને સંબોધવામાં આવી નથી; (E) નિયમન કરે એન્ટિટીના મેનેજમેન્ટ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ સામે સામાન્ય ફરિયાદો; (F) એક વિવાદ કે જેમાં નિયમન કરે એન્ટિટી દ્વારા આના પાલખતોમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે

- વૈધાનિક અથવા કાયદા અમલીકરણ સંબંધિત આરોપો; (F) એવી સેવા જે ઈન્ટર બેંકના નિયમનકારી કાર્યક્ષેત્રમાં નથી; (G) નિયમનકારી સંસ્થાઓ વચ્ચેનો વિવાદ, અને (H) નિયમન કરે એન્ટિટીના કમ્પ્લાયન્સ ઓફિસર સંબંધિત વગરનો વિવાદ. (I) સ્કોમ હેઠળની ફરિયાદ ત્યાં સુધી જ રહેશે નહીં જ્યાં સુધી: (J) ફરિયાદોએ, યોજના હેઠળ ફરિયાદ કરતા પહેલા, લેખિત કરી હતી

- સંબંધિત નિયમનકારી એન્ટિટીને ફરિયાદ અનુસાર (A) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ

રિઝર્વ બેંક - एकीकृत लोकपाल योजना (आईओएस), 2021 મુખ્ય વિશેષતાएं

- આરબીઆઈ આઈઓસ 2021 પર યોજના 'એક રાજ્ય એક લોકપાલ' તેમજ મોડ્યુલર ટીન લોકપાલ યોજના એકીકૃત કરતી હશે. શિકાયતકર્તાઓ પાસે પહોંચવાની કોઈ અવરોધ નહીં હોય તે સુધી યોજનાને તંદુરસ્ત રીતે ચલાવવામાં આવશે. નવો યોજનાને હેઠળ લોકપાલ કાર્યાલયના અધિકારક્ષેત્રને ઠીક ઠીક રીતે ધરાવે છે કોઈપણ વ્યક્તિને ત્યાંથી ફરિયાદ નોંધાવી શકે છે.
- શિકાયતને આધારે કોઈ ધી ગ્રાહક કિસ્સો વિનિયમિત સંસ્થાને ફરિયાદ કરવામાં આવે છે ત્યારબાદ જ શિકાયતકર્તાને સેવામાં ઉણપ આ યોજના હેઠળ વ્યક્તિગત રીતે અથવા તેના દ્વારા ફરિયાદ નોંધાવી શકે છે ક્વમ 3(1)(c) હેઠળ વ્યાખ્યાયિત ક્યાં મુજબ અધિકૃત પ્રતિનિધિ.
- શિકાયતની જાળવણી ન કરવા માટેના કારણો (A) પાલખતોમાં યોજના હેઠળ સેવામાં ઉણપ માટે કોઈ ફરિયાદ રહેશે નહીં સામેલ

- (B) નિયમન કરે એન્ટિટીનો વાણિજ્યિક સુકાદો/વ્યાપારી નિર્ણય; (C) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ
- (D) એક ફરિયાદ જે સીધી લોકપાલને સંબોધવામાં આવી નથી; (E) નિયમન કરે એન્ટિટીના મેનેજમેન્ટ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ સામે સામાન્ય ફરિયાદો; (F) એક વિવાદ કે જેમાં નિયમન કરે એન્ટિટી દ્વારા આના પાલખતોમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે

- વૈધાનિક અથવા કાયદા અમલીકરણ સંબંધિત આરોપો; (F) એવી સેવા જે ઈન્ટર બેંકના નિયમનકારી કાર્યક્ષેત્રમાં નથી; (G) નિયમનકારી સંસ્થાઓ વચ્ચેનો વિવાદ, અને (H) નિયમન કરે એન્ટિટીના કમ્પ્લાયન્સ ઓફિસર સંબંધિત વગરનો વિવાદ. (I) સ્કોમ હેઠળની ફરિયાદ ત્યાં સુધી જ રહેશે નહીં જ્યાં સુધી: (J) ફરિયાદોએ, યોજના હેઠળ ફરિયાદ કરતા પહેલા, લેખિત કરી હતી

- સંબંધિત નિયમનકારી એન્ટિટીને ફરિયાદ અનુસાર (A) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ

- (B) નિયમન કરે એન્ટિટીનો વાણિજ્યિક સુકાદો/વ્યાપારી નિર્ણય; (C) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ
- (D) એક ફરિયાદ જે સીધી લોકપાલને સંબોધવામાં આવી નથી; (E) નિયમન કરે એન્ટિટીના મેનેજમેન્ટ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ સામે સામાન્ય ફરિયાદો; (F) એક વિવાદ કે જેમાં નિયમન કરે એન્ટિટી દ્વારા આના પાલખતોમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે

- વૈધાનિક અથવા કાયદા અમલીકરણ સંબંધિત આરોપો; (F) એવી સેવા જે ઈન્ટર બેંકના નિયમનકારી કાર્યક્ષેત્રમાં નથી; (G) નિયમનકારી સંસ્થાઓ વચ્ચેનો વિવાદ, અને (H) નિયમન કરે એન્ટિટીના કમ્પ્લાયન્સ ઓફિસર સંબંધિત વગરનો વિવાદ. (I) સ્કોમ હેઠળની ફરિયાદ ત્યાં સુધી જ રહેશે નહીં જ્યાં સુધી: (J) ફરિયાદોએ, યોજના હેઠળ ફરિયાદ કરતા પહેલા, લેખિત કરી હતી

- સંબંધિત નિયમનકારી એન્ટિટીને ફરિયાદ અનુસાર (A) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ

- (B) નિયમન કરે એન્ટિટીનો વાણિજ્યિક સુકાદો/વ્યાપારી નિર્ણય; (C) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ
- (D) એક ફરિયાદ જે સીધી લોકપાલને સંબોધવામાં આવી નથી; (E) નિયમન કરે એન્ટિટીના મેનેજમેન્ટ અથવા એક્ઝિક્યુટિવ સામે સામાન્ય ફરિયાદો; (F) એક વિવાદ કે જેમાં નિયમન કરે એન્ટિટી દ્વારા આના પાલખતોમાં કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવે છે

- વૈધાનિક અથવા કાયદા અમલીકરણ સંબંધિત આરોપો; (F) એવી સેવા જે ઈન્ટર બેંકના નિયમનકારી કાર્યક્ષેત્રમાં નથી; (G) નિયમનકારી સંસ્થાઓ વચ્ચેનો વિવાદ, અને (H) નિયમન કરે એન્ટિટીના કમ્પ્લાયન્સ ઓફિસર સંબંધિત વગરનો વિવાદ. (I) સ્કોમ હેઠળની ફરિયાદ ત્યાં સુધી જ રહેશે નહીં જ્યાં સુધી: (J) ફરિયાદોએ, યોજના હેઠળ ફરિયાદ કરતા પહેલા, લેખિત કરી હતી

- સંબંધિત નિયમનકારી એન્ટિટીને ફરિયાદ અનુસાર (A) આઉટસોર્સિંગ સંબંધિત વિકેતા અને નિયમન કરે એન્ટિટી વચ્ચેનો વિવાદ

Reserve Bank - Integrated Ombudsman Scheme (IOS), 2021 Salient features

- RBI IOS 2021 The scheme integrates the existing three ombudsman scheme under 'One Nation One Ombudsman'. The complainant need not identify under which scheme he/she should file complaint with the ombudsman. The new scheme has done away with the jurisdiction of each ombudsman office as anyone can file complaint from anywhere.
- Grounds of Complaint Any customer aggrieved by an act or omission of a Regulated Entity resulting in deficiency in service may file a complaint under the Scheme personally or through an Authorised Representative as defined under clause 3(1)(c).
- Grounds for non-maintainability of a Complaint (A) No complaint for deficiency in service shall lie under the Scheme in matters involving:
  - Commercial judgment/commercial decision of a Regulated Entity;
  - A dispute between a vendor and a Regulated Entity relating to an outsourcing contract;
  - A grievance not addressed to the Ombudsman directly;
  - General grievances against Management or Executives of a Regulated Entity;
  - A dispute in which action is initiated by a Regulated Entity in compliance with the orders of a statutory or law enforcing authority;
  - A service not within the regulatory purview of the Reserve Bank;
  - A dispute between Regulated Entities; and
  - A dispute involving the employee-employer relationship of a Regulated Entity.

- (B) A complaint under the Scheme shall not lie unless:
  - The complainant had, before making a complaint under the Scheme, made a written complaint to the Regulated Entity concerned and -
    - The complaint was rejected wholly or partly by the Regulated Entity, and the complainant is not satisfied with the reply; or the complainant had not received any reply within 30 days after the Regulated Entity received the complaint, and
    - The complaint is made to the Ombudsman within one year after the complainant has received the reply from the Regulated Entity to the complainant or, where no reply is received, within one year and 30 days from the date of the complaint.
  - The complaint is not in respect of the same cause of action which is already-Pending before an Ombudsman or settled or dealt with on merits, by an Ombudsman, whether or not received from the same complainant or along with one or more complainants, or one or more of the parties concerned;
  - Pending before any Court, Tribunal or Arbitrator or any other Forum or Authority; or, settled or dealt with on merits, by any Court, Tribunal or Arbitrator or any other Forum or Authority, whether or not received from the same complainant or along with one or more of the complainants/parties concerned;
  - The complaint is not abusive or frivolous or vexatious in nature;
  - The complaint to the Regulated Entity was made before the expiry of the period of limitation prescribed under the Limitation Act, 1963, for such claims;
  - The complainant provides complete information as specified in clause 11 of the Scheme.
  - The complaint is lodged by the complainant personally or through an authorized representative other than an advocate unless the advocate is the aggrieved person.

- Explanation 1: For the purposes of sub-clause 3(B)(a) above, 'written complaint' shall include complaints made through other modes where proof of having made a complaint can be produced by the complainant.
- Explanation 2: For the purposes of sub-clause 3(B)(b) above, a complaint in respect of the same cause of action does not include criminal proceedings pending or decided before a Court or Tribunal or any police investigation initiated in a criminal offense.

- (4) Complaints / Grievances and feedback/ Suggestions: If at any stage you are not satisfied with the service given to you, please do not hesitate to contact us. Your first point of contact for redress of any complaint will be our Branch Heads who are fully capable of redressing customer's grievances satisfactorily. If you do not receive reply within 10 working days from the Branch head, or if you are not satisfied with the reply received you can write to:-
Shri Vinod Kumar Sharma (General Manager & C.E.O.)
Shri Bhawani Singh Rathore AGM (Banking) Nodal Officer

R.O. & H.O. : "Arvindbhai Maniar Nagarik Sevalay", 150" Ring Road, Near Raiya Circle, RAJKOT - 360 005, Phone : (0281) 2555555, Email : agmbanking@msbindia.com Website : www.msbindia.com

If you do not hear from PNO/NO within next 30 working days, or if you are not satisfied with the response, please write to the statutory body appointed by the Reserve Bank of India to look in to the provision of satisfactory service by Banks as below:

- The complaint may be lodged online through the portal designated for the purpose (<https://cms.rbi.org.in>)
- The complaint may also be submitted through electronic or physical mode to the Centralized Receipt and Processing Center as notified by the Reserve Bank of India. The complaint, if submitted in electronic or physical form, shall be duly signed by the complainant or by the authorized representative containing such information in the format specified by RBI IOS 2021 to the below address:

For any further information on RBI IOS 2021 and format for physical or electronic complaint, please contact Branch Head or visit our website.

Reserve Bank of India. Centralized Receipt and Processing Center (CRPC) 4th Floor, Sector-17 Chandigarh- 160 017. Email- crpc@rbi.org.in RBI Toll Free NO: 14448 (9.30am to 5.15 pm.) For Guidance on registering complaint

ભારતીય રિઝર્વ બેંક. કેન્દ્રીય રસીદ અને પ્રક્રિયા કેન્દ્ર (CRPC) 4મી માળ, સેક્ટર-17 ચંદીગઢ- 160 017. ઈમેલ- crpc@rbi.org.in RBI ટોલ ફ્રી નંબર: 14448 (સવારે 9.30 થી 5.15 વાગ્યા સુધી.)

भारतीय रिजर्व बैंक केंद्रीय रसीद और प्रसंस्करण केंद्र (सीआरपीसी) चौथी मंजिल, सेक्टर-17 चंडीगढ़- 160 017 ईमेल- crpc@rbi.org.in अरबीआई टोल फ्री नंबर: 14448 (सुबह 9.30 से शाम 5.15 बजे तक)

For any further information on RBI IOS 2021 and format for physical or electronic complaint, please contact Branch Head or visit our website.